

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Rovnosť príležitostí a šport“

(2007/C 305/11)

ODPORÚČANIA VÝBORU REGIÓNOV:

- Šport možno využiť na riešenie problémov diskriminácie a nerovnosti v samotnom športe i celkovo v spoločnosti. Šport môže tiež podporovať spoločenské hodnoty, ako napríklad spoluprácu, toleranciu a solidaritu.
- Miestne a regionálne orgány by mali plánovať, rozvíjať a podporovať rovnaké zaobchádzanie prostredníctvom ponuky športov a služieb v oblasti športu.
- Niektoré spoločenské skupiny majú z rozličných dôvodov tendenciu menej športovať, sú slabo zastúpené na úrovniach rozhodovania a z rôznych dôvodov sú vylúčené z niektorých športových zariadení. V mnohých krajinách administratíva športu neodzrkadľuje rôznorodosť komunity, ktorej slúži.
- Miestne a regionálne orgány by mali na športových akciách povzbudzovať a vítať účastníkov a divákov zo všetkých komunít a chrániť ich pred akýmkoľvek zneužívaním a obťažovaním, ďalej by mali bez diskriminácie sprístupniť športové zariadenia, ktoré vlastnia, prevádzkujú, financujú alebo ktorým udeľujú povolenia na prevádzku športovej činnosti. Mali by povzbudzovať jednotlivcov zo všetkých komunít, aby sa zapojili do všetkých úrovní športovej administratívy, riadenia a trénerskej činnosti – tieto funkcie by sa mali stať ukazovateľom celkovej výkonnosti miestnych a regionálnych orgánov.
- Miestne a regionálne orgány by sa mali poučiť zo skúseností iných orgánov v celej Európe a vo svete a propagovať na miestnej a regionálnej úrovni osvedčené postupy.
- EÚ by mala stanoviť pre miestne a regionálne orgány odporúčanie (benchmark) na podporu rovnakých príležitostí v športe a ponuke druhov športov. V tejto súvislosti vytvára svoju Listinu rovnosti v športe.

Spravodajca: Peter MOORE, člen rady mesta Sheffield (UK/ALDE)

„Šport má moc zjednotiť ľudí tak, ako máločo iné. Šport môže vzbudiť nádej tam, kde bola predtým beznádej. Rúca rasové bariéry. Vysmieva sa diskriminácii. Šport sa prihovára ľuďom jazykom, ktorému rozumejú.“

Nelson Mandela

„Skrytou tvárou športu sú tisíce nadšencov, ktorí vo svojich futbalových, veslárskych, atletických a horolezeckých kluboch nachádzajú miesto na stretávanie a výmenu, ale predovšetkým cvičisko pre život v spoločensťve. V tomto mikrokozme sa ľudia učia preberať zodpovednosť, dodržiavať pravidlá, uznávať jeden druhého, hľadať kompromisy, prijímať demokraciu. Z tohto pohľadu je šport ideálnou školou demokracie.“

Daniel Tarschys

Generálny tajomník Rady Európy

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. domnieva sa, že šport, tak ako iné oblasti spoločenského života, dokáže spoločnosť zjednotiť i rozdeliť;
2. zastáva názor, že v športe síce existuje diskriminácia a nerovnosť, ale že šport je možné využiť na riešenie týchto problémov v samotnom športe a celkovo v spoločnosti a že môže podporovať spoločenské hodnoty, ako je tímový duch, korektná súťaž, spolupráca, tolerancia a solidarita;
3. rovnosť príležitostí pre všetky spoločenské skupiny v rámci športu a jeho prostredníctvom sa najlepšie dá dosiahnuť spoločným a navzájom sa dopĺňujúcim úsilím na všetkých úrovniach riadenia: miestne a regionálne orgány v tom musia zohrávať kľúčovú úlohu;
4. víta vyhlásenie roka 2007 za Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých. Lutuje, že Výbor regiónov a niektoré členské štáty sa na ňom nepodieľali tak naplno, ako bolo možné, pričom toto stanovisko považuje za príspevok k Európskemu roku rovnakých príležitostí pre všetkých;
5. pripomína vyhlásenie Európskej rady z Nice v roku 2000, v ktorom boli členské štáty vyzvané, aby zohľadňovali špecifické črty a spoločenskú, vzdelávaciu a kultúrnu funkciu športu. Pripomína, že spoločenský význam športu je predmetom vyhlásenia č. 29, ktoré je prílohou Amsterdamskej zmluvy. Víta bielu knihu o športe, ktorú vydala Európska komisia 11. júla 2007 a vyzýva Komisiu, aby sa v nej zaoberala otázkami rovnosti príležitostí, ktoré v bielej knihe uvádza;
6. podporuje definíciu Rady Európy, ktorá šport opisuje ako „všetky formy telesných aktivít, ktoré prostredníctvom príležitostnej alebo organizovanej účasti vedú k preukazovaniu alebo zvyšovaniu telesnej zdatnosti a duševnej pohody, formujú sociálne väzby alebo umožňujú dosahovať výsledky v súťažiach na všetkých úrovniach“;
7. je presvedčený, že v snahe o rovnosť príležitostí nejde iba o boj proti protiprávnej diskriminácii tam, kde existuje, ale ide tiež o aktívne úsilie o zmenu pohľadu a prístupu s cieľom odstrániť nevedomosť a predpojatosti, vyťažiť to najlepšie z talentov nášho obyvateľstva a umožniť každému realizovať svoj potenciál;
8. uznáva, že diskriminácia existuje v mnohých formách: priama a nepriama, inštitucionálna a individuálna, otvorená a skrytá, a podieľa sa na obmedzovaní (alebo rozširovaní) prístupu, možnosti a životných príležitostí zložiek spoločnosti v spoločenskom, politickom a hospodárskom živote;
9. uznáva, že niektoré spoločenské skupiny majú z rozličných dôvodov tendenciu menej športovať, sú slabo zastúpené na úrovniach rozhodovania a z rôznych dôvodov sú vylúčené z niektorých športových zariadení; uznáva, že následkom toho niektoré skupiny vykazujú neúmerne vysokú mieru chorobnosti spojenú napríklad so sedavým spôsobom života;

10. uznáva, že v mnohých krajinách administratíva športu neodzrkadľuje rôznorodosť komunity, ktorej slúži. Zastáva názor, že miestne a regionálne orgány by sa mali zaoberať týmto problémom, o. i. aj zodpovedajúcim zaškolením pracovníkov v tejto oblasti, aby sa zabezpečila identifikácia a eliminácia diskriminačnej praxe, či už zámernej alebo podvedomej;

11. pripomína spoluprácu Európskeho monitorovacieho centra pre rasizmus a xenofóbiu (EMUC) s organizáciou Futbal proti rasizmu v Európe (FARE) a UEFA v oblasti boja proti rasizmu vo futbale. Víta vytvorenie Európskej agentúry pre základné ľudské práva, ktorá so sebou prináša možnosť rozšíriť oblasť ich činnosti. Vyzýva agentúru, aby rovnosť príležitostí zahrnula do svojich kompetencií. Žiada ju, aby každý rok informovala VR o týchto otázkach;

12. vyzýva organizátorov veľkých medzinárodných športových podujatí, aby sa po prvé zaoberali otázkou rovnakých príležitostí v ich športe a po druhé súčasne s udalosťou organizovali semináre, na ktorých sa budú prerokúvať otázky rovnosti týkajúce sa daného športu a zahrnuli tiež miestny a regionálny rozmer;

Vek

13. keďže politické opatrenia v oblasti športu sa z pochopiteľných príčin zväčša zameriavajú na mladších ľudí, pripúšťa, že s pribúdajúcim vekom účasť na športovej činnosti výrazne klesá, hoci športovanie môže predĺžiť a skvalitniť život v staršom veku;

14. domnieva sa, že šport poskytuje starším ľuďom príležitosť na celoživotné vzdelávanie tak prostredníctvom rozvíjania zručností a schopností ako účastníka, ako aj v širšom zmysle prostredníctvom celoživotného zapojenia vrátane trénerskej kvalifikácie, športového vedenia a administratívy;

15. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby uskutočňovali športovú politiku a opatrenia, ktoré budú vyvážené pre všetky vekové skupiny a aby prisudzovali rovnakú hodnotu menej náročným a nesúťažným druhom športu, ktoré sú prístupnejšie pre starších ľudí;

Zdravotné postihnutie

16. uznáva, že účasť na športovej činnosti je u ľudí so zdravotným postihnutím nižšia. Musia sa urobiť kroky, ktoré zabezpečia, aby si ľudia so zdravotným postihnutím oboch pohlaví a akéhokoľvek veku mohli plne uplatňovať svoje právo zúčastňovať sa na všetkých druhoch športu;

17. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby uskutočňovali športovú politiku a opatrenia, ktoré budú zohľadňovať ľudí so zdravotným postihnutím a aby prisudzovali rovnakú hodnotu menej náročným a nesúťažným druhom športu, ktoré sú prístupnejšie pre ľudí so zdravotným postihnutím. Vyzýva, aby sa osobitná pozornosť venovala sprístupneniu športových činností a zariadení starším ľuďom, vrátane poskytovania vhodného poradenstva s ohľadom na ich telesné a duševné zdravie;

18. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sledovali prijímanie ľudí so zdravotným postihnutím za administratívnych pracovníkov v oblasti športu a za trénerov;

Pohlavie

19. pripúšťa, že účasť na športovej činnosti je v niektorých členských štátoch u mužov vyššia než u žien, hoci existujú dôkazy, že sa táto priepasť znižuje;

20. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby predovšetkým prostredníctvom politických opatrení v oblasti vzdelávania a výchovy zamedzovali rodovým stereotypom, podľa ktorých sú dievčatá a chlapci vedené/vedení k určitým druhom športu a odrádzané od iných. Žiada, aby chlapci a dievčatá mali rovnaké možnosti pestovať tie druhy športu, ktoré ich zaujímajú. Miestne a regionálne orgány by mali počas prípravy rozpočtov športových zariadení a pri plánovaní ponuky športov uplatňovať techniku rozpočtovania zohľadňujúceho rovnosť pohlaví (*gender budgeting*);

21. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sledovali vyváženosť medzi pohlaviami pri prijímaní administratívnych pracovníkov v oblasti športu a trénerov;

22. vyzýva, aby sa osobitná pozornosť venovala sprístupneniu športových činností a zariadení tehotným ženám a mladým matkám, vrátane poskytovania vhodného poradenstva s ohľadom na ich stav, zabezpečovaniu starostlivosti o deti v športových strediskách a zariadeniach a zabezpečovaniu bezpečnej, primeranej a dostupnej verejnej dopravy do športových stredísk a zariadení;

Rasa

23. konštatuje, že športy ako napr. basketbal, bejzbal, beh, tenis a volejbal vyžadujú podobnú „bioenergiu“. Mnoho skutočností však nasvedčuje tomu, že jednotlivec sa pre určitý druh športu rozhodne skôr zo sociálnych a kultúrnych dôvodov, než z dôvodov telesných;

24. zdôrazňuje dôležitosť nediskriminačného prístupu ku všetkým formám športovej činnosti pre všetky skupiny obyvateľstva;

25. víta uznesenie Európskeho parlamentu o futbale a rasizme (14.3.2006), ktoré vyzýva všetky zainteresované strany zvýšiť úsilie v boji proti rasizmu v športe;

26. domnieva sa, že relatívne vysoká úroveň rasovej rozmanitosti v elitných športoch, predovšetkým vo futbale, sa na iných úrovniach športovej činnosti neopakuje. Prítomnosť športovcov inej než bielej pleti na najvyššej úrovni v niektorých športoch môže vzbudzovať dojem, že rasizmus bol zlikvidovaný. V skutočnosti profesionálny šport relatívne málo chráni pred sociálnym znevýhodnením. K rasizmu môže dochádzať aj v prípadoch, kedy hráči inej ako bielej pleti dostávajú stereotypné úlohy;

27. vyzýva, aby sa zabránilo prípadnému rasistickému stereotypnému zmýšľaniu učiteľov a trénerov, ktoré môže prispieť k tomu, že určité etnické menšiny budú nasmerované do určitých druhov športu alebo od nich odrádzané;

28. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby pri prijímaní administratívnych pracovníkov v oblasti športu a trénerov sledovali vyrovnané rasové a etnické zastúpenie;

Náboženské vyznanie alebo presvedčenie

29. uznáva, že všetky náboženstvá a vyznania majú svoje špecifické zvyky (napr. oddelené kúpanie mužov a žien) a praktiky (napr. obrady, čas a frekvenciu modlitieb), ktoré môžu viesť k mimovoľnému vylúčeniu zo športu. Preto zákaz nosiť moslimskú šatku (hidžáb) spôsobuje potenciálnu prekážku v plnom zapojení moslimských žien do futbalu. Je presvedčený, že vylúčenie určitých skupín môže byť tiež dôsledkom islamo-fóbie, antisemitizmu a iných fóbii alebo foriem nenávisti a vyzýva EÚ, aby bojovala proti tejto forme diskriminácie tak, ako proti rasizmu a xenofóbii. EÚ by mala v tejto súvislosti tak pri členských štátoch, regiónoch i miestnych orgánoch ako poskytovateľoch infraštruktúry, ako aj u občanov a pri športových organizáciách ako vykonávateľoch viac podnecovať a podporovať hravé a spontánne športové činnosti ako oblasť rovnakých príležitostí pre všetkých;

30. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby podporovali dialóg medzi týmito skupinami a športovými organizátormi s cieľom dospieť k spoločnému pochopeniu týchto otázok a hľadať cesty, ako vyhovieť týmto špecifickým postupom a zvykom tolerantným a konštruktívnym spôsobom, i keď uznáva, že v niektorých prípadoch nie je praktické riešenie možné;

Sexuálna orientácia

31. domnieva sa, že zaobchádzanie s homosexuálmi a lesbičkami v športe je zvláštnym dôvodom na obavy. Často musia čeliť ťažkej voľbe: buď skrývať svoju sexuálnu orientáciu alebo zakladať športové kluby a organizovať podujatia iba pre homosexuálov alebo lesbičky. Konštatuje, že napriek tomu, že významný podiel európskeho obyvateľstva je homosexuálny, ani jeden súčasný profesionálny futbalista sa k homosexualite otvorene nepriznáva. Utajovanie a segregácia nemôžu byť dlhodobým riešením: cieľom musí byť, aby všetci muži a ženy boli vítaní vo všetkých športových kluboch bez ohľadu na ich sexuálnu orientáciu;

32. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby spolupracovali s miestnymi a regionálnymi skupinami homosexuálnych mužov a žien, bisexuálov a transsexuálov pri hľadaní riešení týchto problémov;

33. víta päťbodový plán, ktorý zostavil FARE v roku 2006, na boj proti homofóbii vo futbale;

Rovnaké príležitosti v športe a ponuke športov

34. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sa postavili proti diskriminácii v športe a v ponuke športov a odstránili ju;

35. zastáva názor, že situácii menších v športe by mal byť venovaný rozsiahlejší prieskum. Pozornosť by sa mala venovať všetkým formám diskriminácie, ktorá sa môže líšiť od krajiny ku krajine, od regiónu k regiónu a tiež od športu k športu;

36. vyzýva športové zväzy v celej EÚ, najmä UEFA, aby ukladali zmysluplné a účinné sankcie v prípade rasového a inak diskriminujúceho urážania na podujatiach, ktoré spadajú do ich právomoci; Vyzýva predovšetkým UEFA, aby skorigovala svoj postoj a po majstrovstvách Európy vo futbale v roku 2008 informovala VR;

37. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby na športových podujatiach povzbudzovali a vítali účastníkov a divákov zo všetkých spoločenských bez ohľadu na to, či ich organizovali miestne a regionálne orgány alebo nie, a chránili ich pred urážkami a obťažovaním;

38. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby bez diskriminácie sprístupnili športové zariadenia, ktoré vlastní, prevádzkujú, priamo i nepriamo financujú alebo im udeľujú licencie;

39. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby povzbudzovali jednotlivcov zo všetkých spoločenských zapojiť sa do všetkých úrovní administratívy, riadenia a trénerstva v oblasti športu;

Podpora rovnosti príležitostí prostredníctvom športu

40. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby využívali šport na propagáciu tolerance a porozumenia v kontexte spoločenskej integrácie a boja proti diskriminácii;

41. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sa aktívnejšie podieľali na ponuke športov;

42. vyzýva vzdelávacie inštitúcie, aby nielen povzbudzovali deti k pestovaniu športu, ale tiež k oceneniu spoločenského a kultúrneho rozmeru športu v celej jeho rozmanitosti;

43. vyzýva k tomu, aby európske siete organizátorov, trénerov a administratívnych pracovníkov v oblasti športu boli vo svojej práci nabití k zohľadňovaniu a podporovaniu rozmeru rovnosti;

44. vyzýva miestne a regionálne orgány, organizácie a kluby, aby pre svoj personál a trénerov zabezpečili školenia o multikulturalizme, nediskriminácii a tolerancii;

Miestne a regionálne orgány

45. je presvedčený, že jednou z hlavných funkcií miestnych a regionálnych orgánov je poskytovať športové, rekreačné a kultúrne služby. Tieto služby musia byť chápané ako kľúčové nástroje na podporu sociálnej integrácie a boja proti diskriminácii;

46. zastáva názor, že miestne a regionálne orgány by mali plánovať, rozvíjať a podporovať rovnaké zaobchádzanie

prostredníctvom ponuky športov a služieb v oblasti športu aj prostredníctvom rozpočtovania zohľadňujúceho rovnosť pohlaví (*gender budgeting*);

47. domnieva sa, že ponuka športov a v jej rámci a s jej pomocou zaručená rovnosť príležitostí by sa mali stať ukazovateľom celkovej výkonnosti miestnych a regionálnych orgánov;

48. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby si uvedomili inštitucionalizovanú diskrimináciu a bojovali proti nej pri poskytovaní vhodných služieb ľuďom na základe ich veku, zdravotného postihnutia, pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo presvedčenia, alebo sexuálnej orientácie, čo je možné zistiť podľa postupov, postojov alebo správania, ktoré sa rovnajú diskriminácii zapríčinennej mimovoľnými predsudkami, neinformovanosťou, neuváženosťou a stereotypným zmýšľaním, ktoré znevýhodňujú tieto skupiny spoločnosti;

49. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sa zaoberali tromi hlavnými oblasťami činnosti:

(i) záväzok, politika a plánovanie: preukázanie záväzku podporovať rovnosť príležitostí prostredníctvom športu vytváraním písomných politík a solídnych akčných plánov a ich pravidelným sledovaním a revidovaním,

(ii) účasť a pôsobenie na verejnosť: vynaloženie maximálneho úsilia na zvýšenie rôznorodosti účastníkov a zamestnancov v športových a rekreačných službách, vrátane krokov na dosiahnutie pozitívneho a prístupného obrazu vo verejnosti,

(iii) administratíva a riadenie: stanovenie postupov na boj proti diskriminácii a nerovnosti. Miestne a regionálne orgány by sa mali snažiť o rôznorodejšie zastúpenie v riadení, administratíve a manažmente športu;

50. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby spolupracovali s občianskou spoločnosťou, partnerskými združeniami, športovými zväzmi, miestnymi športovými klubmi a mimovládnyimi organizáciami s cieľom dosiahnuť spoločné ciele v tejto oblasti a vykonávať politické vedenie;

51. odporúča, aby miestne a regionálne orgány vyvinuli mediálnu stratégiu na propagovanie športových príležitostí pre cieľové skupiny s cieľom zvýšiť ich účasť a zverejňovať ich aktivity a úspechy. Miestne a regionálne orgány by sa mali angažovať v odstraňovaní stereotypného zmýšľania, diskriminácie a rasizmu v športovom spravodajstve, vrátane publikácií vydaných alebo financovaných týmito orgánmi, napr. podávaním správ o ženskom futbale ako o bežnej veci a nie ako o novinke;

52. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby si vymieňali skúsenosti s inými orgánmi v celej Európe a vo svete a poučili sa z nich a aby na miestnej a regionálnej úrovni propagovali osvedčené postupy. Vyzýva inštitúcie EÚ, aby túto výmenu osvedčených postupov uľahčili. VR a európske združenia miestnych samospráv (CEMR, AER, Eurocities atď.) by mali predovšetkým zaväziť, ako napomôcť vytváraniu sietí miest, miestnych orgánov a regiónov, ktoré majú s touto činnosťou špeciálne skúsenosti;

53. vyzýva EÚ, aby stanovila pre miestne a regionálne orgány odporúčanie (benchmark) na podporu rovnakých príležitostí v športe a ponuke druhov športov. V tejto súvislosti vytvára svoju Listinu rovnosti v športe:

Listina rovnosti v športe VR

„Signatári sa zaväzujú, že využijú svoj vplyv na vytvorenie sveta športu, ktorého súčasťou môžu byť všetci ľudia bez toho, aby boli vystavení akejkoľvek diskriminácii. Signatári sa zaväzujú, že budú:

- potláčať a odstraňovať diskrimináciu v športe;
- povzbudzovať ľudí zo všetkých spoločností, aby sa zapájali do športu;
- vítať zamestnancov a divákov zo všetkých spoločností a chrániť ich pred diskriminačným zaobchádzaním a obťažovaním;

— povzbudzovať šikovných a talentovaných jedincov zo všetkých spoločností, aby sa zapojili do všetkých úrovní administratívy, riadenia a trénerstva v oblasti športu;

— vytvárať čo najlepšie politiky a postupy na zabezpečenie rovnosti, ktoré budú pravidelne revidované a aktualizované;

— pripisovať veľkú spoločenskú dôležitosť rôznorodosti v športe.“

54. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby túto listinu podpísali a prehodnotili svoj súčasný prístup s ohľadom na vyššie uvedené zásady;

55. zaväzuje sa, že bude udeľovať výročné ocenenia Výboru regiónov miestnym a regionálnym orgánom za najlepšie uplatňovanie Listiny rovnosti v športe.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE